

LISTEK.

Časopis za slovenski jezik, književnost in zgodovino. — Trije znani strokovnjaki, Anton Kaspret, dr. Fran Kidrič in dr. Rajko Nachtigall so podpisani pod oklicem, ki nam naznanja, da izide v prihodnjih dneh prva številka gori imenovanega lista. Uredništvo pojasnjuje pomen sistematičnega gojenja vede, kateri je predmet slovenski narod sam. Da pozdravijo znanstveniki z veseljem podjetje, ki se nam obeta razviti v slovensko akademijo znanosti, o tem ni treba izgubljeni besed. Jaz — lajik — bi sprožil par misli o pomenu takega strogo znanstvenega lista za nas, širše občinstvo in — ker sem pisatelj — za pisatelje.

Zakaj je naše slovstvo nasploh tako siromašno visokih idej, tako prazno pronikavih pogledov v našo sedanost in bodočnost, zakaj oblikuje naš pisatelj tako poredkoma svojo dobo in družbo, zakaj se skoro bojzljivo izogiba perečih prašanj, ki nam gredo v živo, in se rajši trudi na vse kriplje, kako bi z večjo ali manjšo spretnostjo plehko zabaval skromnega čitatelja? Tako da kolobarimo in krožimo v nekakem paradoksnem, specifično slovenskem l'art-pour-l'artizmu v najbanalnem zmislu besede. Ker nima naš povprečnež še v svojem jeziku utrjih in ugotovljenih potov, ker nima preiskanega in pripravljenega tega, kar bi mu bilo rabno gradivo za njegovo delo, temelja, s katerega bi se še-le lahko pognal v svoje sfere. Naš pisatelj se ne more zložno nasloniti na izobraženo, vsestransko predelano duševno preteklost z ukoreninjenimi pojmi, nego se po diletantsko vbada in vpira pod vodstvom tega ali onega domačega ali tujega literarnega vzornika. To pa so kaj površni studenci; duševna energija, ki ne prekipeva bogatejšega bogastva, hranečega se iz nepotekljivega vira vseobče narodne prosvete, mora prej ali slej presahnuti. Učenjaštvo torej, modrijanstvo v pisateljstvu? Nikar, brate! Prepričan pa sem v dušo, da je pisatelj ono križišče v narodu, skozi katero naj bi se najbujneje pretakale vse pozitivne pridobitve, ki jih rojeva naša duševnost; v njem naj bi se zbirale, pretvarjale in čistile ter prehajale iz materije v idejnost. Struja naše miselnosti zanaša duha, ki ni čisto samonikel, neprestano na plitvine, ko bi ga gnali močnejši toki na plano morje, v sredo širokih, svetlih obzorij. Mi si še nismo ostvarili one čvrste, prav slovenske duševne atmosfere, v kateri edino je tvorcu dobro in ugodno, ker diha samo v nji na vsa pljuča, vdihava tradicijo in resničnost, izdihava bodočnost in sanje z resnico v sebi. Odtod tudi ona tragična osamelost naših genijev, njih navidezna neutemeljenost in brezzveznost s svojci. Ker živimo v duševno praznem prostoru brez odzivnosti. — Iz takih misli pozdravljam najiskreneje novo znanstveno glasilo o Slovencih v slovenskem jeziku.

O. Ž.

Tiskovna zadruga v Ljubljani. — Tiskovna zadruga, ustanovljena novembra meseca lanskega leta, ki je za sedaj prevzela in ohranila „Ljubljanski zvon“, si je začrtala obširen program za izdajanje publikacij, ki obeta slovenski književnosti krepak razvoj in razmah. Zalagati hoče proizvode živečih pisateljev, zbrana dela slovenskih klasikov, prevode iz tujih slovstev, popularno-znanstvene izvirne in prevedene spise ter perijodične liste, kakor jih bodo zahtevale potrebe in razmere. S tem bi nastopila začasno Tiskovna zadruga idejno pot Slovenske matice in drugih književnih združb, ki so zadnje čase svoje delovanje prekinile ali opustile, samo „Ljubljanski zvon“ XXXVII. 1917. 4.